

Sinustako maatalouslomittaja? – Tietoa nuorille maatalouslomituksesta

Elina Lahti

Opinnäytetyö, AMK

Toukokuu 2024

Maaseutuelinkeinojen tutkinto-ohjelma, agrologi (AMK)

Lahti, Elina

Sinustako maatalouslomittaja? – Tietoa nuorille maatalouslomituksesta

Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Toukokuu 2024, 29 sivua.

Maaseutuelinkeinojen tutkinto-ohjelma. Opinnäytetyö AMK.

Julkaisun kieli: suomi

Julkaisulupa avoimessa verkossa: kyllä

Tiivistelmä

Lomittajalla on tärkeä rooli maatalousyrittäjän tukemisessa. Lomituspalveluiden tavoitteena on tukea maatalousyrittäjän jaksamista. Lomittajat mahdollistavat kotieläintilaa pitävälle maatalousyrittäjälle vapaapäivät, joita heillä ei muuten olisi. Maatalouslomittajia tarvitaan, koska heistä on pulaa. Tarvetta on lisännyt lomittajien eläköityminen.

Opinnäytetyön toimeksiantajina toimivat Etelä-Suomen lomituspalvelut / Sysmän kunta ja Pienten kuntien akatemia -hanke. Opinnäytetyö toteutettiin monimenetelmäisenä. Menetelminä käytettiin sekä toiminnallista kehittämistyötä että laadullista tutkimusotetta. Toiminnallisena osuutena opinnäytetyössä tehtiin 8–9-luokkalaisille nuorille tietopaketti maatalouslomittajan koulutuksesta ja työstä. Tietopaketista haluttiin toimiva työväline peruskoulun opinto-ohjaajien käyttöön. Tavoitteena oli, että tietopaketti sisältäisi tärkeimmät asiat maatalouslomittajan työstä ja koulutuksesta. Tietopaketti pyrittiin räätälöimään kohderyhmälle mahdollisimman sopivaksi.

Laadullista tutkimusmenetelmää käytettiin tietopaketin sopivan toteutustavan selvittämiseksi. Tutkimuksessa haastateltiin Pienten kuntien akatemia -hankkeen alueen neljää opinto-ohjaajaa. Haastattelun avulla pyrittiin vastaamaan tutkimuskysymykseen: Miten saada nuoret innostumaan maatalouslomittajan koulutuksesta ja työstä? Tuotoksena syntyi tiivis teksti, jossa käytettiin visuaalisia keinoja nostamaan esiin tärkeimpiä asioita. Tekstin lisäksi nuori maatalouslomittaja teki tietopakettiin lyhyen videon omasta työstään.

Tietopaketista tuli lähteineen 10-sivuinen. Siitä tehtiin kaksi eri muodoissa jaettavaa versiota. Tietopaketista pyrittiin tekemään mahdollisimman aikaa kestävä. Tietopaketille näyttäisi olevan kysyntää, koska vastaavaa koontia maatalouslomittajan koulutuksesta ja työstä ei löytynyt.

Avainsanat (asiasanat)

Haastattelututkimus, koulutus, lomituspalvelut, maatalous, maatalouslomittaja, maatalouslomitus, nuoret, toiminnallinen, työvoimapula

Muut tiedot

Liitteenä tietopaketti, 5 sivua

Lahti, Elina

Would you become a farmer's locum? – Information about farm helper services for young people

Jyväskylä: JAMK University of Applied Sciences, May 2024, 29 pages.

Degree Programme in Agricultural and Rural Industries. Bachelor's thesis.

Permission for open access publication: Yes

Language of publication: Finnish

Abstract

Farmer's locums play an important role in farmers supporting because the aim of the farmer helper services is to support the well-being of farmers. Farmer's locums make it possible for farmers to have holidays that couldn't be taken otherwise. Farmer's locums are needed because there is a shortage of them. The need has been increased by the retirement of farmer's locums.

The thesis was assigned by Southern Finland's substitution for holidays / Municipality of Sysmä and Academy of small municipalities -project. The thesis was implemented as a multi-method. The methods used in work included both functional development work and qualitative research. The functional part of the thesis was to produce for young people in the 8-9 graders an information package about the education and work of farmer's locums. The information package was intended to be a working tool for use by primary school student counsellors. The aim was to include the most important things about the education and work of the farmer's locums to the information package. The aim was to tailor the information package as suitable as possible for the target group.

A qualitative research method was used to determine the appropriate method of implementation of the information package. Four student counsellors from the area of Academy of small municipalities -project were interviewed in the research. The interview was aimed to answer the research question: How to get young people excited about the education and work of a farmer's locum? A concise text was created as the output. The most important things in the text were highlighted with visual means. In addition to the text, a young farmer's locum made a short video about her work to the information package.

The information package became 10 pages with sources. There were made two versions of the information package to be distributed in different formats. The information package was made as time lasting as possible. There seems to be demand for the information package because no comparable compilation about the education and work of farmer's locum was found.

Keywords/tags (subjects)

Interview study, education, substitution for holidays, agriculture, farmer's locums, farm helper services, young people, functional, shortage of manpower

Miscellaneous

Attached information package, 5 pages

Sisältö

1	Maatalouslomitus.....	3
2	Opinnäytetyön taustaa	4
2.1	Opinnäytetyön tarve	4
2.2	Rajaus ja tutkimusmenetelmät	4
2.1	Käsitteitä.....	5
3	Maatalouslomittaja	7
3.1	Maatalouden kehitys ja sen vaikutukset lomittajan työhön.....	7
3.2	Maatalouslomittajan työnkuva	9
3.3	Lomituksen organisaatio	10
3.4	Työhyvinvointi ja -turvallisuus maatalouslomittajan työssä.....	11
3.5	Maatalouslomittajan työehdot	12
3.6	Maatalouslomittaja yrittäjänä.....	12
3.7	Maatalouslomittajan koulutus	13
3.8	Työllisyysnäkymät ja palkkaus.....	13
4	Opinto-ohjaajien haastattelu	14
4.1	Haastattelun lähtökohdat	14
4.2	Haastattelukysymykset	14
4.3	Haastattelun tulokset.....	15
5	Tietopaketin kokoaminen	16
5.1	Tietopaketin tekstisisältö	16
5.2	Ammattina lomittaja -video	17
5.3	Tietopaketin jakaminen.....	18
6	Pohdinta.....	18
6.1	Tietopaketin koonti	18
6.2	Kehittämiskohteet.....	19
	Lähteet	20
	Liitteet	24
	Liite 1. Käsikirjoitus lomittajan videosta	24
	Liite 2. Sinustako maatalouslomittaja?	25

Kuviot

Kuvio 1. Tilojen päätuotantosuuntien jakautuminen lomituksessa (Lomituspalveluita käyttäneiden maatalojen päätuotantosuunta 2023, muokattu) 9

Taulukot

Taulukko 1. Maatalousyritysten määrä Suomessa vuosina 2010–2022 (Maatalous- ja puutarhayritysten määrä muuttujina Vuosi, ELY-keskus ja Tuotantosuunta 2023, muokattu) ... 7

Taulukko 2. Kotieläinten lukumäärä Suomessa vuosina 2010–2022 (Kotieläinten lukumäärä muuttujina Vuosi ja Laji 2023, muokattu) 8

1 Maatalouslomitukset

Maatalouslomittajalla on tärkeä rooli maatalousyrittäjän tukemisessa. Lomituspalveluiden tarkoituksena on tukea maatalousyrittäjän jaksamista. (Maatalousyrittäjien lomituspalvelulaki 1231/1996, 1 §.) Maatalousyrittäjien tukeminen on tärkeää, koska heidän tekemänsä työ ylläpitää huoltovarmuutta ja turvaa ruuantuotannon säilymistä (Lisää nuoria tarvitaan maatalousyrittäjiksi – uusi tutkimus antaa kuusi suositusta 2023). Maatalouslomittajat mahdollistavat kotieläintilaa pitävälle maatalousyrittäjille vapaapäivät, joita heillä ei muuten olisi (Montonen & Pippuri 2024).

Lomituspalveluihin on oikeutettu maatalousyrittäjä, joka työskentelee kotieläinten hoitotyössä päivittäin ja on Maatalousyrittäjien eläkelain mukaisesti työeläkevakuutettu (myöhemmin MYEL). Maatalousyrittäjän tulee työskennellä tilallaan päätoimisesti saadakseen vuosilomaa ja maksullista lomitusta. Lomituspalveluiden saamisen voi estää esimerkiksi eräät eläkkeet tai korvaukset, joista saa lisätietoa Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen (myöhemmin Mela) nettisivuilta. Kotieläimiä tulee olla vähintään kuusi kotieläinyksikköä eli esimerkiksi vähintään kuusi lehmää tai 60 yli kuuden kuukauden ikäistä lammasta. (Kuka voi saada lomituspalveluita? 2021.)

Maatalouslomitukseen kuuluvat välttämättömät päivittäiset kotieläinten hoitotyöt, jotka kuuluvat lomitusta saavan maatalousyrittäjän tehtäviin (Maatalousyrittäjien lomituspalvelulaki 1231/1996, 8 b §). Sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa, valvoo ja johtaa lomitustoimintaa. Mela vastaa lomitus toiminnan toimeenpanosta. (Maatalousyrittäjien lomituspalvelulaki 1231/1996, 9 §.) Lomituspalveluita järjestävät ja organisoivat paikallisyksiköt, jotka muodostuvat useammasta kunnasta. Paikallisyksikössä hallintotehtävää hoitaa siihen nimetty henkilö sekä muu henkilökunta. (Maatalousyrittäjien lomituspalvelulaki 1231/1996, 10 §.)

Maatalousyrittäjä voi päättää, järjestetäänkö tilan lomituspalvelut paikallisyksikön kautta vai järjestääkö tila ne itse. Paikallisyksikön kautta järjestetyssä lomituksessa on joitakin rajoituksia, joita itse järjestetyssä lomituksessa ei ole. Itse järjestetyn lomituksen tulee täyttää lomituspalvelulain kriteerit. Palvelun tuottajan tulee olla merkitty ennakkoperintärekisteriin. (Lomituspalveluiden järjestämistavat 2022.) Paikallisyksikkö maksaa korvauksen itse järjestetystä lomituksesta. Oikeus lomituspalveluihin haetaan paikallisyksiköstä sekä paikallisyksikön järjestämään lomitukseen että itse järjestettyyn lomitukseen. (Itse järjestetty lomitukset 2021.) Vastaavaa lomituspalvelujärjestelmää ei ole missään muualla kuin Suomessa (Lomituspalvelut 50 vuotta 2024).

2 Opinnäytetyön taustaa

2.1 Opinnäytetyön tarve

Maatalouslomittajista on pulaa, mikä näkyy etenkin sijaisavun järjestämisessä (Ajankohtaista Mela-Turvasta 2023). Työvoiman tarvetta on lisännyt lomittajien eläköityminen, minkä vuoksi olisi tärkeää saada nuoria innostumaan maatalouslomituksesta työnä (Pulkkinen 2021). Tämän vuoksi tutkimuskysymykseksi muotoutui, miten saada nuoret innostumaan maatalouslomittajan koulutuksesta ja työstä. Sinustako maatalouslomittaja? – Tietoa nuorille maatalouslomituksesta -opinnäytetyön tarkoituksena oli tuottaa valmis tietopaketti 8–9-luokkalaisten ja opinto-ohjaajien käyttöön. Tietopaketti sisältää keskeisimmät asiat maatalouslomittajan työstä ja koulutuksesta. Siinä painotetaan positiivisia asioita, koska tavoitteena on saada nuoria innostumaan alasta sekä lisätä alan vetovoimaisuutta. Tietopaketin sisältö pyrittiin räätälöimään kohderyhmälle mahdollisimman sopivaksi. Opinnäytetyön toimeksiantajina toimivat Etelä-Suomen lomituspalvelut / Sysmän kunta ja Pienten kuntien akatemia -hanke.

Etelä-Suomen lomituspalvelut tuottavat lakisääteisiä lomituspalveluita 53 kunnan ja kaupungin alueelle. Sysmä toimii lomituspalveluiden järjestävänä kuntana. Vuonna 2023 Etelä-Suomen lomituspalveluiden alueella työskenteli 215 henkilöä, joista 17 oli hallintohenkilöä. Lisäksi työsuhteessa oli 298 määräaikaista lyhytaikaista lomittajaa. Lomitettavia tiloja oli 843 ja vuosilomaoikeutettuja yrittäjiä 1247. (Blomqvist 2024a.) Pienten kuntien akatemia -hanke toimii neljän kunnan alueella, johon kuuluvat Hartola, Sysmä, Joutsa ja Pertunmaa. Euroopan unioni rahoittaa hankkeesta 75 % ja hankekunnat 25 %. Hankkeen tavoitteena on lisätä alueen kuntien elinvoimaisuutta ja tunnistaa uusia työmahdollisuuksia alueella. (Lahikainen-Aho & Kekkonen, n.d.)

2.2 Rajaus ja tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyön kohderyhmänä ovat 8–9-luokkalaiset jatko-opintoja pohtivat nuoret. Ikäryhmän rajaus tehtiin, jotta tietopaketti olisi helpommin kohdennettavissa. Kohderyhmänä olevat nuoret pohtivat ja tekevät ratkaisuja tulevaisuuden ammatillisten suunnitelmiensa kannalta. Tietopaketin sisältöön valittiin tietoa maatalouslomittajan työstä, ja siihen johtavista opintopoluista. Opinto-ohjaajilla on tuoretta tietoa siitä, minkälainen materiaali soveltuu parhaiten nuorille ja opetuskäyttöön. Tämän vuoksi heitä haluttiin haastatella opinnäytetyöhön. Tutkimus eli opinto-ohjaajien

haastattelu rajattiin Pienten kuntien akatemia -hankealueen opinto-ohjaajiin. Alueen kunnat ovat Hartola, Joutsa, Pertunmaa ja Sysmä.

Opinnäytetyö on monimenetelmäinen, koska siinä on käytetty sekä kvalitatiivista että toiminnallista tutkimusotetta. Kvalitatiivisen tutkimusotteen tarkoituksena on saada ilmiöstä tietoa, jolla voidaan ratkaista tutkimusongelma (Kananen 2015, 70). Toiminnallisen opinnäytetyön tarkoituksena on perustella tehtyjä ratkaisuja ja valintoja, joiden seurauksena syntyy opinnäytetyön kehittämistyö. Tuotoksella ja raportilla tulee osoittaa ammatillista asiantuntijuutta. (Kostamo, Airaksinen & Vilka 2022, 11.) Raportissa kerättiin tietoa tietopakettiin, ja perusteltiin siihen tehtyjä sisällöllisiä valintoja. Sisältövalintojen perusteiden tueksi tehtiin haastattelu, joka oli kvalitatiivinen tutkimus.

2.1 Käsitteitä

Lakisääteiset lomituspalvelut kuuluvat kotieläintuotantoa harjoittaville maatilayrittäjille. Lomituspalvelut sisältävät vuosilomalomituksen, sijaisavun ja maksullisen lomitusavun. Maatilayrittäjä voi päättää, käyttääkö hän paikallisyksikön järjestämää lomitusta vai järjestääkö hän lomituksen itse. Maatalousyrityksen tulee olla päätoiminen elinkeino, jotta yrittäjä on oikeutettu kaikkiin lomituspalveluihin. (Kuka voi saada lomituspalveluja? 2021; Maatalousyrittäjän lomituspalvelut 2024.)

Maatalouslomittaja hoitaa maatalon välttämättömät päivittäiset kotieläintyöt, kun yrittäjä on vapaalla. Lomittaja voi olla työsuhteessa paikallisyksikköön, lomituspalveluita tuottavaan yritykseen tai työskennellä yrittäjänä. (Maatalouslomittaja 2024.)

Maatalousyrittäjä tai maatilayrittäjä on maataloutta harjoittava henkilö, jolla on vähintään viisi hehtaaria viljeltävää maatalousmaata (Maatalousyrittäjän eläkelaki 1280/2006, 3 §).

Maksullinen lomitusapu on tuettua tai täysin maksullista lomitusapua, jota voidaan myöntää, jos lomittajia on käytettävissä vuosiloma- ja sijaisapulomituksen jälkeen. Tuettua maksullista lomitusapua voi saada enintään 120 tuntia vuodessa. (Maksullinen lomitus 2020.)

Mela on maatalousyrittäjien ja apurahansaajien eläkelaitos, joka tarjoaa eläke- ja sosiaaliturvaa asiakkailleen. Mela hallinnoi maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelujärjestelmää. (Mikä Mela on? 2024.)

MYEL on maatalousyrittäjien eläkelaki (YEL- tai MYEL-vakuutetun yrittäjän vakuutustietojen ilmoittaminen 2024).

Paikallisyksikkö muodostuu useasta eri kunnasta, jotka ovat tehneet Melan kanssa sopimuksen lomituspalveluiden järjestämisestä. Paikallisyksikkö päättää lomituksesta ja järjestää maatalon lomitukset tai maksaa korvauksen itse järjestetystä lomituksesta. (Paikallisyksikkö päättää, lomittaja tekee työt 2024.)

Sijaisapu on tietyin perustein (esim. sairaus, tapaturma, raskaus) saatua MYEL-työtuloon perustuvaa lomitusta, jossa lomittaja hoitaa yrittäjän välttämättömät päivittäiset kotieläinten hoitotyöt (Sijaisapulomitus 2022).

Tuotantoeläin on tuotantotarkoitukseen, kuten elintarvikkeeksi, kasvatettava eläin. Tuotantoeläinten pitoa säätelevät eläinten hyvinvointilaki, eläinkuljetusasetus ja -laki sekä lopetusasetus. (Tuotantoeläimet 2024.)

Työvoimapulalla tarkoitetaan tilannetta, jossa sopivia työntekijöitä ei ole tarpeeksi täyttämään työn kysyntää (Viikon kysymys: Mitä tarkoittaa työvoimapula? 2017).

Vuosilomalomitusta päätoiminen maatilayrittäjä saa 26 päivää kalenterivuotta kohden. Vuosiloma on yrittäjälle maksutonta lomituspua. Paikallisyksikön kautta järjestetty vuosilomalomitus saa sisältää enintään kolme sunnuntaita tai pyhäpäivää. Vuosilomalomitus sisältää välttämättömät päivittäiset kotieläinten hoitotyöt. (Vuosilomalomitus 2020.)

3 Maatalouslomittaja

3.1 Maatalouden kehitys ja sen vaikutukset lomittajan työhön

Maatalousyritysten lukumäärä on viimeisen reilun kymmenen vuoden aikana vähentynyt yli puolella. Taulukossa 1 on kuvattuna erityyppisten maatalousyritysten lukumäärä Suomessa vuosien 2010–2022 aikana. Esimerkiksi lypsykarja- ja sikatalous ovat vähentyneet huomattavasti, mutta toisaalta siipikarjatalous on lisääntynyt. Taulukossa 2 puolestaan on kuvattuna kotieläinten lukumäärä Suomessa vuosina 2010–2022. Lukuja tarkastellessa voidaan todeta, että kotieläinten lukumäärissä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia, vaikka maatalousyritysten määrä onkin vähentynyt. Nautojen ja sikojen määrä on jonkin verran vähentynyt, mutta toisaalta siipikarjan, lampaiden ja vuohien lukumäärä on lisääntynyt reilun kymmenen vuoden aikana. Tästä voidaan päätellä, että kotieläintilojen koot ovat keskimäärin kasvaneet. Kotieläintilojen väheneminen ja lomitussyksiköiden suureneminen ovat aiheuttaneet maatalouslomittajien työmatkojen pitenemistä (Pulkkinen 2022).

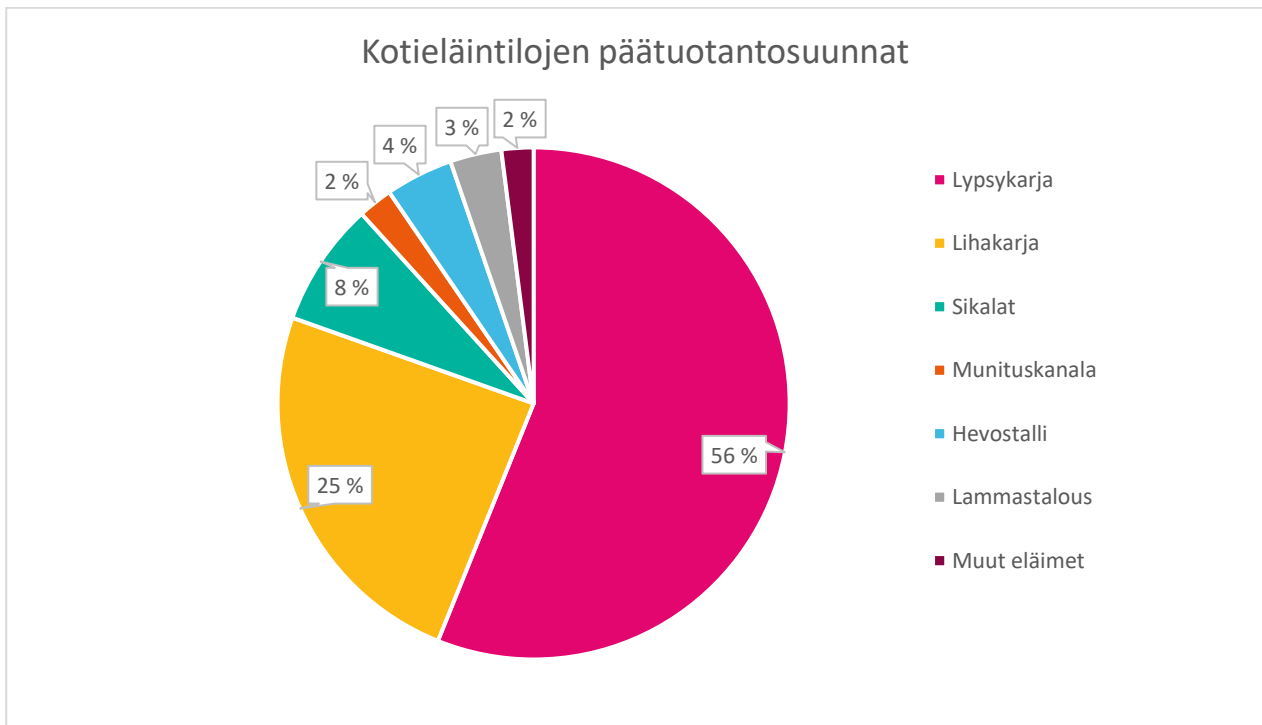
Taulukko 1. Maatalousyritysten määrä Suomessa vuosina 2010–2022 (Maatalous- ja puutarhayri-tysten määrä muuttujina Vuosi, ELY-keskus ja Tuotantosuurta 2023, muokattu)

Vuosi	Lypsy- karja- talous	Naudanlihan tuotanto	Muu nautakarjatalous (Sis. yhdistetyn lyp- sykarjan ja naudanni- han tuotannon)	Sika- talous	Siipikarja- talous	Muu laidunkarja (Sis. lammas- ja vuohitalouden sekä vuoteen 2020 saakka hevos- talouden)	Yh- teensä
2010	10205	3080	1270	1355	375	3544	19829
2011	9563	3062	1220	1230	352	3707	19134
2012	9007	3140	919	1098	332	3526	18022
2013	8497	3062	879	1020	395	3366	17219
2014	8084	3040	763	932	423	3143	16385
2015	7729	3038	656	787	454	2683	15347
2016	7276	2931	572	689	438	2451	14357
2017	6704	2930	555	607	436	2249	13481
2018	6263	2868	516	577	435	2160	12819
2019	5727	2809	450	526	419	2107	12038
2020	5361	2725	382	504	410	2005	11387
2021	5015	2703	331	496	449	753	9747
2022	4584	2654	310	425	402	762	9137

Taulukko 2. Kotieläinten lukumäärä Suomessa vuosina 2010–2022 (Kotieläinten lukumäärä muut-
tujina Vuosi ja Laji 2023, muokattu)

Vuosi	Naudat yhteensä	Siat yhteensä	Siipikarja yhteensä	Lampaat yhteensä	Vuohet	YHTEENSÄ
2010	925800	1366900	9586800	125700	4900	12010100
2011	914100	1335100	10235700	129100	4900	12618900
2012	912800	1290400	10760600	130000	4900	13098700
2013	911800	1307900	11980600	135500	4500	14340300
2014	914400	1244800	12576900	137900	4400	14878400
2015	914800	1242600	12926900	155200	4500	15244000
2016	909000	1234900	13444900	156500	4800	15750100
2017	893200	1135600	13135600	155900	5300	15325600
2018	882300	1089000	14140300	155000	5400	16272000
2019	857600	1072400	14359900	144900	5900	16440700
2020	846400	1087100	13576900	140200	6000	15656600
2021	844000	1107800	13831900	131100	5900	15920700
2022	834000	1060900	14355800	132100	6300	16389100

Kuviossa 1 on kuvattuna lomituspalveluita käyttäneiden kotieläintilojen päätuotantosuuntien määrä prosentteina. Prosentit muodostuvat kotieläintilojen päätuotantosuuntien yhteenlasketusta summasta, johon yksittäisiä tuotantosuuntia on verrattu. Liha- ja porsitussikalat on yhdistetty kuvioon sikaloiksi. Lihasilaloita on vain vähän enemmän suhteessa porsitussikaloihin (Lomituspalveluita käyttäneiden maatilojen päätuotantosuunta 2023). Vuoden 2023 tilastosta puuttuivat muut eläimet, joten kuviossa 1 on käytetty vuoden 2022 tilastoa. Päätuotantosuuntien jakautumisessa ei ole suurta eroa vuoteen 2023 verrattuna. Lomituspalveluita käyttäneiden kotieläintilojen suurin päätuotantosuunta oli lypsykarja, jota oli yli puolet tiloista. Toiseksi eniten oli lihakarjatilaja, joita oli neljännes tiloista. Sikaloita yhteensä oli kahdeksan prosenttia tiloista, hevosalleja neljä prosenttia ja lammastaloutta kolme prosenttia. Munituskanaloita ja muita eläimiä oli kumpaakin vain kaksi prosenttia tiloista. Tilojen jakaumasta voidaan päätellä, että lomitustajan työstä suurin osa tapahtuu nautatiloilla.

Kuvio 1. Tilojen päätuotantosuintien jakautuminen lomituksessa (Lomituspalveluita käyttäneiden maatalojen päätuotantosunta 2023, muokattu)

Entisaikaan maatalouslomittajien työhön on kuulunut eläinten hoidon lisäksi muun muassa kotitalous- ja metsänhoitotöitä. Robotti- ja pihattonavetoiden lisääntyminen on muuttanut myös eläintenhoitotöitä vuosien varrella. Tekniikka ja hoidettavien eläinten määrä on kasvanut tiloilla. (Koski 2014.) Tuotantovaatimusten ja automaation kasvaessa maatalouslomittajien työ muuttuu. Blomqvistin (2024b) mukaan lomittajien täytyy jatkossa hallita automatiikkaa ja koneiden käsittelyä. Lomittajat perehdytetään tilakohtaisesti, mutta perustaitojen on oltava hallussa. Tilat, joissa ei vielä vaadita automatiikan ja koneiden käsittelytaitoja, ovat vähenemässä. (Blomqvist 2024b.)

3.2 Maatalouslomittajan työnkuva

Maatalouslomittajan tehtävänä on hoitaa maatalousyrittäjien loman tai sairausloman aikana tuotantoeläinten hoitoon liittyvät tehtävät. Työssään lomittaja vastaa yrittäjän eläimistä, omaisuudesta, koneista ja laitteista sekä elintarvikkeiden raaka-aineista. Tämän vuoksi lomittajalla on suuri vastuu. Maatalouslomittajalta vaaditaan kykyä työskennellä ja tehdä päätöksiä itsenäisesti tarvittaessa nopeastikin. Lomittajan tulee työskennellä tilan tavoitteiden ja työjärjestyksen mukaisesti. Eläinten hyvinvoinnin huomioiminen on lomittajan tärkeimpiä tehtäviä, ja siksi lomittajan täytyy

osata lukea eläimiä ja niiden terveydentilaa. Terveydentilan muutoksiin täytyy osata puuttua ajoissa. (Maatalouslomittaja 2020.)

Maatalouslomittajan työ on vaihtelevaa, koska tilat ja työtilanteet vaihtelevat. Lomittajan täytyy sietää vaihtelua, joka voi olla positiivinenkin asia. Työpäivän kaksiosaisuus saatetaan kokea rasakana, mutta toisaalta työaikojen välissä voi hoitaa omia asioita. (Torikka 2023.) Toisaalta taas on arveltu, että työpäivien muuttaminen yhteen vuoroon voisi lisätä maatalouslomittajan työn veto-voimaisuutta. Tilakokojen kasvamisen myötä yksivuorotyön mahdollistaminen tulee helpommaksi. (Pulkinen 2022.) Blomqvistin (2024b) mukaan yksiosaisia työpäiviä on lomituspäiviin nähden vähän. Yksiosainen työpäivä tulisi ottaa kehittämiskohteeksi, sillä se vaatisi ensin suunnittelua tilojen ja lomittajien kanssa. Yksiosainen työpäivä pystyttäisiin mahdollistamaan vain sellaisilla tiloilla, joissa päivittäisiä karjataloustöitä olisi yhtämittaisesti kahdeksan tunnin ajaksi. Lisäksi yksiosaisen päivän järjestäminen vaatisi, että tilalla olisi toinen yrittäjä tai työntekijä, joka hoitaisi päivän toisen vuoron. (Blomqvist 2024b.)

Hyvän lomittajan ominaisuuksia ovat maatalousyrittäjien mukaan luotettavuus, oma-aloitteisuus ja huolellisuus, tilan ohjeiden noudattaminen sekä eläinten ja niiden käyttäytymisen ymmärtäminen (Toppavbytare 2023.) Montonen ja Pippuri (2024) pitävät kuitenkin asennetta kaikkein tärkeimpänä lomittajan ominaisuutena. Työhön perehdyttämiseen tulee osallistua vakavasti ja jokaisen tilan toimintatapoja tulee kunnioittaa. On myös tärkeää, että lomittaja kykenee sekä antamaan että vastaanottamaan rakentavaa palautetta työhön liittyen. Lomittajalta vaaditaan muuntautumiskykyä, koska alan toimintatavat muuttuvat kehityksen mukana. Lomittajalla on oltava rohkeutta opetella teknisten koneiden ja laitteiden käyttöä. Lisäksi lomittajan on tärkeää ymmärtää, että tiloilla tuotetaan elintarvikkeita ja toimia sen mukaisesti. (Montonen & Pippuri 2024.)

3.3 Lomituksen organisaatio

Lomituspalveluita järjestävät Melan kanssa sopimuksen tehneet kunnat. Näistä kunnista muodostuvat paikallisyksiköt, joita on Suomessa 12. Ahvenanmaa ei kuulu Suomen lomituspalveluiden piiriin. (Paikallisyksikkö päättää, lomittaja tekee työt 2024; Paikallisyksiköiden yhteystiedot 2024.) Lomittaja on työsuhteessa paikallisyksikköön, toimii yksityisyrittäjänä tai työskentelee yritykselle (Itse järjestetty lomitusta 2021; Paikallisyksikön järjestämä lomitusta 2020). Lomittajista suurin osa on työsuhteessa kuntaan, mutta lomituspalveluyrityksille työskentelevien lomittajien määrä on ollut

kasvussa (Maatalouslomittajien määrät 2023). Paikallisyksiköissä tulee olla hallintohenkilöitä, jotka huolehtivat, että lomituspalvelulain mukaiset palvelut toteutuvat. Hallintotehtävien hoitamiseen on paikallisyksikössä nimetty vastuuhenkilö sekä tarvittava määrä muuta henkilökuntaa, kuten työnjohtajia ja toimistohenkilöitä. (Maatalousyrittäjien lomituspalvelulaki 1231/1996, 10 §.)

3.4 Työhyvinvointi ja -turvallisuus maatalouslomittajan työssä

Maatalouslomittajan työ on tärkeää, koska se tukee maatalousyrittäjän ja eläinten hyvinvointia. Lomittajan tulee huolehtia myös omasta henkisestä jaksamisesta, ja on tärkeää tunnistaa mahdollisia kuormittavia tekijöitä. Hyvällä perehdytyksellä ja avoimella keskustelulla esihenkilön tai maatilayrittäjän kanssa voidaan vähentää henkistä kuormittumista. (Vallivaara, Puustinen, Fyrqvist, Salonen, Nybondas, Eskola, Walldén, Mäittälä, Savolainen, Ojanperä & Sarmala 2024.) Koska lomittajan henkilökohtaiset ominaisuudet vaikuttavat tilalla työhön menevään aikaan, olisi tärkeää, että työajoissa olisi mahdollisuus joustoon. Toisaalta lomittajalta vaaditaan myös kykyä sovittaa työaika ja annetut työtehtävät yhteen. (Pulkkinen 2020; Vallivaara ym. 2024.)

Maatalouslomittajan työ on vaihtelevaa ja työtä tehdään usein yksin. Työturvallisuutta lisää hyvä perehtyminen työskentelytiloihin ja tilan toimintatapoihin. Eläinten käyttäytymisen tarkkailu ja vaarallisten tilanteiden ennakointi on tärkeää. Suunnitelmallisella työskentelyllä voidaan välttää vaaratilanteita. Mikäli lomittaja huomaa tilalla työturvallisuuteen vaikuttavia puutteita, tulee hänen ilmoittaa siitä esihenkilölle ja maatilayrittäjälle. Lomittajalla on oikeus kieltäytyä sellaisesta työstä, josta voi aiheutua vakava vaara. (Vallivaara ym. 2024.)

Työ kotieläintiloilla voi olla fyysisesti raskasta, mutta työn kuormitukseen voidaan vaikuttaa esimerkiksi huomioimalla työergonomia. Isommilla tiloilla teknologiaa on yleensä pieniä tiloja enemmän. Teknologian lisääntyminen muuttaa myös lomittajalta vaadittavia taitoja. Mikäli lomittaja ei osaa käyttää koneita tai tunnista niistä mahdollisesti aiheutuvia vaaratilanteita, voi niiden käyttämisestä aiheutua vaaraa turvallisuudelle. Työergonomia tulee huomioida myös koneita käyttäessä, esimerkiksi säätämällä istuinta ja hyödyntämällä peilejä. (Pulkkinen 2020; Vallivaara ym. 2024.)

Vallivaara ja muut (2024) kertovat, että lomittaja altistuu työssään erilaisille pölyille ja biologisille vaaratekijöille. Altisteiden määrää pystyy vähentämään oikeanlaisella suojautumisella, kuten käyttämällä tarpeen vaatiessa hengityssuojainta. (Vallivaara ym. 2024.) Toisaalta maatalouslomittajan

työtä harkitessa tulee huomioida, ettei se sovellu henkilöille, jotka ovat allergisia rehu- tai eläinpölylle (Maatalouslomittaja 2020).

3.5 Maatalouslomittajan työehdot

Kunnallisen maatalouslomittajan säännöllinen työaika on 38 tuntia ja 15 minuuttia viikossa, enintään 12 tuntia päivässä. Työaika voi vaihdella jonkin verran viikoittain, mutta sen on tasoituttava sovittuun työaikajakson aikana. (Liite 13 Maatalouslomittajia koskevat erityismääräykset 2022, 2 §.) Työvuorojen välissä tulee olla vähintään 11 tunnin lepoaika. Sovittaessa lepoajasta voidaan joustaa, mutta lepoajan on oltava poikkeustilanteissakin vähintään seitsemän tuntia. (Liite 13 Maatalouslomittajia koskevat erityismääräykset 2022, 3 §.) Mikäli mahdollista, maatalouslomittajan työaika sijoitetaan kello 6–18 väliselle ajalle (Liite 13 Maatalouslomittajia koskevat erityismääräykset 2022, 10 §).

Maatalouslomittajalle maksetaan sunnuntaityökorvaus lauantai-iltana kello 18–24, sunnuntaina tai pyhäpäivänä tehdystä työstä. Sunnuntaityökorvauksena maksetaan kaksinkertainen palkka tai annetaan työaikaan vastaava ylimääräinen vapaa-aika. (Liite 13 Maatalouslomittajia koskevat erityismääräykset 2022, 7 §.) Maatalouslomittaja on oikeutettu myös lauantai- ja aattotyökorvaukseen sekä ilta- ja yötyökorvauksiin. Korvauksen määrä on työajan mukaan joko 15 prosenttia tai 30 prosenttia. (Liite 13 Maatalouslomittajia koskevat erityismääräykset 2022, 8 §.) Lisäksi maatalouslomittaja saa matkakustannuskorvauksen yhdestä edestakaisesta työmatkasta päivän aikana (Liite 13 Maatalouslomittajia koskevat erityismääräykset 2022, 11 §).

3.6 Maatalouslomittaja yrittäjänä

Maatalouslomittaja voi toimia myös yksityisenä yrittäjänä tai työskennellä paikallisyksikön sijaan yritykselle. Maatilayrittäjän tulee ilmoittaa kesäkuun loppuun mennessä, jos hän haluaa seuraavana vuonna järjestää lomituksen itse. Valinta on tilakohtainen, eikä sitä voi kesken vuoden muuttaa. Yrityksen, jossa lomittaja työskentelee, tulee olla ennakkoperintärekisterissä. Tällöin maatilayrittäjä voi hakea paikallisyksiköltä korvauksia tehdystä lomituksesta. Maatilayrittäjän täytyy hakea oikeutta lomituspalveluihin paikallisyksilöltä sen määrittäminä ajankohtina aina ennen lomitustöiden aloittamista. Yrityksessä työskentelevä lomittaja laskuttaa maatilayrittäjää, minkä jäl-

keen maatilayrittäjä voi hakea korvausta paikallisyksiköltä. (Itse järjestetty lomituspalveluiden järjestämistavat 2022.) Maatilayrittäjälle ei makseta korvausta itse järjestetystä lomituksesta, jos lomituspalveluiden tuottaja on yrittäjä itse tai hänen perheenjäsenensä. Korvausta ei saa myöskään tilan toisen yrittäjän tai hänen perheenjäsenensä tuottamista palveluista. (Maatalousyrittäjien lomituspalvelulaki 1231/1996, 25 §.)

3.7 Maatalouslomittajan koulutus

Maatalouslomittajan työhön haluava voi peruskoulun jälkeen kouluttautua maatalousalan perustutkintoon. Tutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä, joka tarkoittaa noin kolmen vuoden opintoja, riippuen opiskelijan suoritustahdista. Maatalousalan perustutkinnossa voi valita eläintenhoitajan, maaseutuyrittäjän tai turkiseläintenhoitajan osaamisalan. Maatalouslomittajan työhön suuntaavan kannattaa valita osaamisalakseen joko eläintenhoito tai maatilatalous, koska niistä saa tarvittavat valmiudet toimia maatalouslomittajana. Koulutusta järjestäviä oppilaitoksia on Suomessa 29. Koulutuspaikkoja on jokaisessa maakunnassa Etelä-Karjalaa ja Ahvenanmaata lukuun ottamatta. (Ammatillinen koulutus n.d.; Maatalousalan perustutkinto n.d.)

Maatalouslomittajaksi voi vaihtoehtoisesti kouluttautua myös oppisopimuksella. Oppisopimus tehdään ammatillisen oppilaitoksen kanssa. Opiskelijan tulee löytää itselleen työnantaja, joka ottaa hänet oppisopimuskoulutukseen. Työvoimatoimistosta voi tarvittaessa pyytää apua työnantajan etsimiseen. Oppisopimuskoulutuksen aikana tehdystä työstä saa työehtosopimuksen mukaista palkkaa. Oppisopimuskoulutukseen kuuluu työn lisäksi lähiopetusta. (Opiskelijalle 2024; Oppisopimusjärjestäjät 2024.)

3.8 Työllisyysnäkökymät ja palkkaus

Maatalouslomittajaksi kouluttautuvan työllisyysnäkökymät ovat hyvät, koska lomittajista on pulaa. Yhä useampi lomittaja on jäämässä tulevaisuudessa eläkkeelle, minkä vuoksi alalle tarvitaan uusia tekijöitä. (Niemi 2024.) Ammattitaitoisille maatalouslomittajille on tarjolla sekä vakituisia että määräaikaista työpaikkoja. Työllisyystilanteeseen vaikuttaa eläköityvien lomittajien kasvava määrä. Vakituisia lomittajia ei voida palkata suurimman lomitustarpeen mukaan, minkä vuoksi määräaikaistakin lomittajia tarvitaan. Jos vakituisia palkattaisiin suurimman tarpeen mukaan, ei kaikille riittäisi hiljaisempina aikoina töitä. (Blomqvist 2024b.)

Lomittajista suurin osa työskentelee osa-aikaisesti, joko toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa tai määräaikaisessa työsuhteessa (Maatalouslomittajien määrät 2023). Kunta-alan yleisessä virka- ja työehtosopimuksessa maatalouslomittajan peruspalkka on 1961,04 euroa. Peruspalkan määräytymiseen vaikuttaa työn vaativuus. (Liite 7 Lomituspalveluhenkilöstö 2022, 2 §.) Lisäksi lomittaja voi saada henkilökohtaista lisää ammatinhallinnasta ja työssä suoriutumisesta, työkokemuksellista palvelusajan mukaan sekä muita mahdollisia lisiä ja korvauksia (Palkkausjärjestelmä 2022). Vuonna 2024 itse järjestetystä lomituksesta maksetaan korvausta enintään 31,60 euroa tunnilta. Korvausta ei makseta arvonlisäveron osuudesta. (Maatalousyrittäjän lomituspalvelut 2024.) Yrittäjänä toimiva lomittaja hinnoittelee työnsä kilpailukykyiseksi ja tuottavaksi (Hinnoittelu n.d).

4 Opinto-ohjaajien haastattelu

4.1 Haastattelun lähtökohdat

Tavoitteena oli muodostaa nuorille suunnatun tietopakettin sisältö ja käytettävyys mahdollisimman toimivaksi ja kiinnostavaksi. Tietopakettin sopivan toteutustavan selvittämiseksi haastateltiin opinto-ohjaajia Pienten kuntien akatemia -hankkeen alueelta eli Hartolasta, Joutsasta, Pertunmaalta ja Sysmästä. Haastateltavia opinto-ohjaajia oli neljä, joista kolme pääsi osallistumaan yhteiseen etähaastattelutilaisuuteen ja yhtä haastateltiin erikseen. Kaikille opinto-ohjaajille esitettiin samat kysymykset. Kysymyksillä haluttiin kartoittaa myös opinto-ohjaajien käsitystä luonnonvaraja maatalousalasta sekä siitä, minkälainen käsitys maatalouslomittajan työstä on. Näiden kysymysten avulla saatiin tietoa siitä, mitä asioita alasta kannattaa nostaa esille.

4.2 Haastattelukysymykset

1. Millä tavalla eri aloja esitellään oppilaille?
2. Etsivätkö oppilaat itse tietoa aloista vai käydäänkö eri vaihtoehtoja yhdessä läpi? Mistä nuoret etsivät tietoa?
3. Alan tietopakettia ajatellen, minkälainen materiaali kokemuksen mukaan vetoaisi nuoriin? Teksti, kuunneltava teksti, video tai jokin muu?
4. Millainen materiaali teidän mielestänne toimii parhaiten työvälineenä?
5. Millainen käsitys teillä on maatalouslomittajan työstä ammattina?
6. Entä sen tulevaisuudesta ja työllisyysnäkömistä?

7. Minkälainen tuntemus teillä on maatalouslomittajan työhön johtavista opintopoluista?
8. Mikä maatalous- ja luonnonvara-alalla lisäisi vetovoimaisuutta?
9. Entä mitkä asiat vähentävät vetovoimaisuutta?
10. Muita mieleen tulevia asioita tietopakettiin liittyen? Mitä olisi tärkeää huomioida?

4.3 Haastattelun tulokset

Opinto-ohjaajien mukaan eri aloja esitellään oppilaille opinto-ohjauksen oppitunneilla, minkä lisäksi oppilaita kannustetaan etsimään itsenäisesti lisää tietoa heitä kiinnostavista aloista. Opinto-ohjaajat käyvät tarpeen mukaan yksilöllisiä ohjauskeskusteluja oppilaiden kanssa. Eri aloihin voidaan tutustua myös työelämään tutustumisjaksoilla ja oppilaitosvierailuilla. Joidenkin yritysten ja oppilaitosten edustajat tekevät vierailuja peruskouluihin. Eri koulujen välillä on eroavaisuuksia siinä, minkälaisia resursseja opinto-ohjaukseen on käytettävissä. Haastattelussa kävi myös ilmi, että monella oppilaalla on jo valmiina selvät suunnitelmat jatko-opintojen suhteen tai vastaavasti voi olla epävarmuutta ja motivaation puutetta alan valinnan suhteen. Haastattelussa nousi esiin, että tärkeintä oppilaille ei välttämättä ole se, mihin ammattiin he valmistuvat, vaan myös oppilaitoksella on suuri vaikutus alan valintaan.

Tietoa eri aloista etsitään tunneilla käytettävästä oppikirjasta, oppilaitosten verkkosivuilta, Opintopolku-sivustolta sekä Ammattinetistä. Joidenkin alojen verkkosivuilla on kootusti tietoa. Opinto-ohjaajan työ on ohjata oppilaat oikeiden lähteiden luokse. Oppilaihin vetoaa opinto-ohjaajien kokemuksen mukaan parhaiten lyhyehköt videot, joissa on esitelty alan ydinasiat tai visuaalisesti toteutetut tekstit, jotka ovat selkokieliä ja ytimekkäitä. Tekstissä oppilaan huomion saattaa kiinnittää jokin tietty asia, eikä tekstiä välttämättä lueta kokonaan. Opinto-ohjaajien mukaan myös pelit voisivat olla toimivia, mutta pelin tulisi olla helppokäyttöinen, helposti saatavilla, eikä se saisi viedä koko oppituntia.

Haastateltujen opinto-ohjaajien käsitys maatalouslomittajan työstä oli, että työ on fyysisesti raskas, sitovaa ja työaikataulut ovat haastavia. Palkkauksessa koettiin olevan parantamisen varaa. Toisaalta lomittajan työtä kuvailtiin myös elämänmakuiseksi ja antoisaksi. Opinto-ohjaajat pohtivat, millä tavoin teknologian lisääntyminen on vaikuttanut vuosien varrella maatalouslomittajan työhön. Opinto-ohjaajat kertoivat, että maatalousalalle suuntautuvat lähinnä nuoret, joilla on jo

koti- tai sukulaistila olemassa. Maatalousalalle suuntautuvien nuorten tavoitteena on usein koulutautua yrittäjälähtöisesti.

Maatalouslomittajan työn tulevaisuuden kannalta opinto-ohjaajat pohtivat maatalouden kannattavuushaasteita, ja sitä kautta lomittajien työllistymisen vaikeutta. Niin maataloudessa kuin maatalouslomittajan työssäkkin olisi opinto-ohjaajien mielestä hyvä olla rinnalla muuta työtä tai monipuolinen yritys, jolla kannattavuutta voitaisiin turvata. Alan vetovoimatekijöinä voisivat opinto-ohjaajien mukaan toimia eläimet, jotka vetoavat tunteisiin. Lisäksi toivottiin maatalouslomittajan työstä realistista ja päivitettyä tietoa siitä, mitä työ nykyisin on. Maatalouslomittajana työskentelevän ammattilaisen oman kokemuksen esiin tuomisen arveltiin toimivan alan vetovoimaa lisäävänä tekijänä.

Tietopaketin suhteen opinto-ohjaajat toivoivat nuorekkaita ja dynaamisia mielikuvia alasta. Haastavien puolien lisäksi toivottiin korostettavan myönteisiä puolia ja alan tulevaisuutta. Lisäksi opinto-ohjaajat kokivat, että nuoriin voisi vedota myös yleisesti maaseudun rauha. Maaseudun ja maatalouden arvostaminen nostettiin esiin useamman kerran.

5 Tietopaketin kokoaminen

5.1 Tietopaketin tekstisisältö

Haastattelua tulee analysoida mahdollisimman monipuolisesti, jotta siitä saadaan paras lopputulos irti. Tutkimusaineistosta saattaa helposti tehdä liian ilmeisiä päätelmiä, minkä vuoksi aineistoa kannattaa käydä useampaan kertaan läpi. Eri aineistoja kannattaa vertailla keskenään, koska se voi helpottaa tulkitsemaan haastatteluaineistosta tehtyä päätelmää. (Kostamo ym. 2022, 58–59.) Opinto-ohjaajien haastatteluja pyrittiin analysoimaan monesta eri näkökulmasta. Tietopakettiin valikoituneet asiat valittiin pitkälti tehtyjen haastattelujen perusteella. Opinto-ohjaajilta saatiin laajasti tietoa siitä, mitä asioita olisi tärkeää nostaa esille ja millaisin keinoin.

Tietopakettia varten opinnäytetyöhön kerättiin kattavasti tietoa maatalouslomittajan työn taustoista ja koulutuksesta. Opinto-ohjaajien haastattelujen perusteella nuoret lukevat mieluiten ytimekkäitä tekstejä, minkä vuoksi kerätystä tiedosta valikoitui tietopakettiin vain tärkeimmät asiat.

Oppilaat saattavat opinto-ohjaajien mukaan kiinnittää huomiota vain tiettyihin asioihin, jotka erottuvat esimerkiksi visuaalisesti. Tämän vuoksi tietopakettissa pyrittiin nostamaan tärkeäksi nousseita asioita visuaalisin keinoin enemmän esille. Visuaalisina keinoina käytettiin puhekuplia, iloisia värejä ja graafisia kuvia. Maatilayrittäjistä ja lomittajasta haluttiin tietopakettiin oikeat kuvat, jotta nuoret näkisivät, keitä alalla todellisuudessa työskentelee. Opinto-ohjaajien mukaan nuoriin voisivat vedota maatilan kotieläimet, joten maatilayrittäjien kuvaan otettiin mukaan perheen koira.

Tietopaketista pyrittiin tekemään mahdollisimman aikaa kestävä, minkä vuoksi sinne ei sisällytetty nopealla aikavälillä muuttuvia asioita. Tietopaketin sisältö antaa yleiskäsityksen lomittajan työstä ja koulutuksesta. Koulutuksen osalta tietopakettiin laitettiin tieto verkkosivustosta, josta saa lisätietoja alasta. Tietopaketin sisältö pyrittiin pitämään yhtenäisenä sekä visuaalisesti että tekstisisällöllisesti. Jokaiselle sivulle haluttiin kuitenkin jotain erilaista, jotta lukijan mielenkiinto pysyisi yllä.

5.2 Ammattina lomittaja -video

Opinto-ohjaajien mukaan nuoriin vetoavat yleensä lyhyehköt videot. Lisäksi arveltiin, että alalla toimivan ammattilaisen oma näkemys työstä voisi olla alan vetovoimaa lisäävä tekijä. Tämän vuoksi muotoutui ajatus siitä, että tietopakettiin olisi hyvä saada informatiivinen video lomittajan työstä. Tietopaketin kohderyhmän vuoksi videoon haettiin nuorta lomittajaa, joka osaisi osuvalla tavalla kertoa työstään. Toimeksiantajan kautta löytyi sopiva lomittaja, jolla oli jo kokemusta samantyyllisen videon tekemisestä. Lomittaja teki videon itse. Videon sisältöä ei sovittu kovin tarkasti etukäteen, koska haluttiin, että siinä tulee esiin lomittajan omia ajatuksia.

Videolle määriteltiin kestoksi noin minuutti, kuitenkin niin, että tarpeelliset asiat mahtuvat videoon. Sisällön osalta sovittiin, että lomittaja kuvaa videolla tekemiään maatalouslomittajan työtehtäviä. Koska lomittajan työympäristö voi olla melko meluisa, sovittiin, että ääni lisätään videoon erikseen. Lomittajaa pyydettiin kertomaan videolla ainakin siitä, mikä lomittajan työssä on parasta. Lisäksi lomittajaa pyydettiin halutessaan kertomaan myös asioista, jotka ovat hänen mielestään vetovoimatekijöitä alalla. Videolle saatiin tiivistetysti paljon tietoa lomittajan työstä, ja sen luonteesta. Tarkempi kuvaus videon sisällöstä löytyy liitteestä 1.

5.3 Tietopaketin jakaminen

Tietopaketista tehtiin kaksi erilaista versiota. Yhteen versioon upotettiin video YouTubesta, jolloin tietopakettia voi jakaa MP4-videotiedostona. Toiseen versioon laitettiin videon aloituskuva ja linkki, josta aukeaa video YouTubessa. Tähän versioon tehtiin myös QR-koodi. QR-koodin kautta videon voi katsoa helposti omalla puhelimella, jos tietopakettia halutaan jakaa paperisena versiona. Opinnäytetyön liitteenä 2 on toinen versio, jossa videoon on linkki. Opinnäytetyö täytyy tallentaa PDF-muotoisena, jolloin videota ei voi upottaa raporttiin.

6 Pohdinta

6.1 Tietopaketin koonti

Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa valmis tietopaketti peruskoulun 8–9-luokkalaisten ja opinto-ohjaajien käyttöön. Tietopakettiin oli tavoitteena kerätä keskeisimmät asiat maatalouslomittajan koulutuksesta ja työstä. Tietopaketti muotoutui opinto-ohjaajien haastattelun perusteella visuaaliseksi tekstiksi ja videoksi. Opinto-ohjaajilta tuli hyviä ajatuksia muistakin keinoista esitellä alaa, kuten alaan tutustuminen pelin kautta. Pelin tekoon olisi vaadittu erikoisosaamista, minkä vuoksi sen toteuttamisesta luovuttiin. Valmiin tietopaketin olisi voinut testauttaa haastateltujen opinto-ohjaajien ohjattavilla 8–9-luokkalaisilla, jolloin olisi ollut mahdollista vielä tarpeen mukaan muuttaa tietopakettia. Toisaalta toteutuksessa hyödynnettiin haastattelusta saatuja tietoja eli tietopaketin pitäisi toimia hyvänä tiedonlähteenä nuorille.

Tietoperustaa kootessa kävi ilmi, ettei maatalouslomituksesta ole saatavilla kovin tuoretta kirjallisuutta. Kansainvälistä tietoa lomituspalveluista ei ollut saatavilla, koska vastaavaa lomituspalvelujärjestelmää ei ole missään muualla kuin Suomessa. Osa lomitukseen liittyvistä perustiedosta tuli monessa yhteydessä vastaan, mutta niitä ei ollut välttämättä avattu tarkemmin. Tietoperustaa pyrittiin keräämään kattavasti maatalouslomittajan työn ja koulutuksen eri osa-alueista. Haastateltavina oli eri alojen ammattilaisia, ja haastattelujen avulla saatiin kerättyä tärkeää tietoa. Hankittua tietoa käsiteltiin mahdollisimman paljon maatalouslomittajan näkökulmasta. Tietopakettiin koottiin tiivistetysti keskeisimmät asiat maatalouslomittajan työstä ja koulutuksesta. Vastaavaa koontia ei tullut vastaan tietoa etsiessä, joten tietopaketille näyttäisi olevan kysyntää.

6.2 Kehittämiskohteet

Opinto-ohjaajien haastatteluissa nousi esiin ajatus siitä, että yrittäjäopintoja olisi tärkeä korostaa maatalouslomittajaksi opiskellessa. Opinto-ohjaajat arvelivat, että yrittäjänä toimivia lomittajia saatettaisiin tulevaisuudessa käyttää entistä enemmän. Tätä mielikuvaa tuki se, että lomituspalvelu-ryhtyksiä on käytetty vuosi vuodelta kasvavassa määrin. Tietoperustaa kootessa vahvistui ajatus siitä, että maatalouslomittajan ammatin arvostusta pitäisi pystyä lisäämään. Sama koskee maataloutta muutenkin. Toisaalta ajatukseen on herätty, mutta toimia sen eteen tulisi tehdä mahdollisimman nopeasti.

Jatkotutkimuksena voisi selvittää millainen koulutusjärjestelmä toimisi parhaiten maatalouden perustutkinnossa. Minkälaista sisältöä koulutuksessa kannattaisi tarjota? Opinnäytetyötä tehdessä heräsi myös ajatus siitä, miten maatalousalalle houkuteltuja nuoria saataisiin pysymään alalla. Maatilayritykset ovat vähenemässä, eikä alaa arvosteta vielä tarpeeksi. Tätä voisi pohtia myös kuluttajanäkökulmasta – miten saada kuluttaja ymmärtämään kotimaisen ruuantuotannon tärkeys ja maanviljelyn hyödyt? Kuluttajat voivat valinnoillaan tukea kotimaista ruuantuotantoa ja ruokaturvan säilymistä. Tämä puolestaan tukee maatilayrittäjyyttä ja maatalouslomittajien töiden jatkuvuutta tulevaisuudessakin.

Lähteet

Ajankohtaista Mela-Turvasta. 2023. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen PDF-julkaisu. Viitattu 6.12.2023. <https://www.mela.fi/uploads/2023/10/aea0a35f-ajankohtaista-mela-turvasta-syksy-2023.pdf>.

Ammatillinen koulutus. N.d. Tietoa ammatillisesta koulutuksesta Opintopolku -verkkosivuilla. Viitattu 30.4.2024. <https://opintopolku.fi/konfo/fi/sivu/amatillinen-koulutus>.

Blomqvist, T. 2024a. Tilinpäätös 2023. Etelä-Suomen lomituspalveluiden tilinpäätöksen tekstiosa. Sähköpostiviesti 3.4.2024. Vastaanottaja E. Lahti.

Blomqvist, T. 2024b. Lomituspalvelujohtaja. Etelä-Suomen lomituspalvelut. Haastattelu 3.4.2024.

Itse järjestetty lomitus. 2021. Maatalousyrittäjien eläkelaitos. Sivustoa päivitetty 28.6.2021. Viitattu 4.2.2024. <https://www.mela.fi/maatalousyrittajat/maatalouslomitus/lomituspalvelujen-jarjestamistavat/itse-jarjestetty-lomitus/>.

Hinnoittelu. N.d. Artikkelin Suomen Yrittäjien verkkosivustolla. Viitattu 9.5.2024. <https://www.yrittajat.fi/tietopankki/markkinointi-ja-myynti/hinnoittelu/>.

Koski, A. 2014. Ennen maatalouslomittajat jopa leipoivat, nyt he häärivät robottinavetoissa. Artikkelin Ylen nettisivuilla 2.5.2014. Viitattu 21.2.2024. <https://yle.fi/a/3-7210789>.

Kostamo, P. Airaksinen, T. & Vilkkä, H. 2022. Kirjoita itsesi asiantuntijaksi – Opas toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Art House.

Kotieläinten lukumäärä muuttujina Vuosi ja Laji. 2023. Luonnonvarakeskuksen Tilastotietokanta. Valitut muuttujat: 2010–2022, naudat yhteensä, siat yhteensä, siipikarja yhteensä, lampaat yhteensä ja vuohet. Viitattu 17.3.2024. https://statdb.luke.fi/PxWeb/pxweb/fi/LUKE/LUKE__02%20Maatalous__04%20Tuotanto__12%20Kotielainten%20lukumaara/09_Kotielainten_lukumaara.px/?rxid=001bc7da-70f4-47c4-a6c2-c9100d8b50db.

Kuka voi saada lomituspalveluita? 2021. Maatalousyrittäjien eläkelaitos. Sivustoa päivitetty 11.6.2021. Viitattu 4.2.2024. <https://www.mela.fi/maatalousyrittajat/maatalouslomitus/kuka-voi-saada-lomituspalveluja/>.

Lahikainen-Aho, A. & Kekkonen, M. N.d. Tietoa hankkeesta. Nelinvoimaa. Viitattu 6.12.2023. <https://nelinvoimaa.fi/yleista-tietoa/>.

Liite 7 Lomituspalveluhenkilöstö. 2022. KVTES 2022-2025. Kunta-alan yleinen virka- ja työehtosopimus 1.5.2022. Viitattu 9.5.2024. <https://www.kt.fi/sopimukset/kvtes/2022/liite-7-lomituspalveluhenkilosto>.

Liite 13 Maatalouslomittajia koskevat erityismääräykset. 2022. KVTES 2022-2025. Kunta-alan yleinen virka- ja työehtosopimus 5.1.2022. Viitattu 17.3.2024. <https://www.kt.fi/sopimukset/kvtes/2022/liite-13-maatalouslomittajia-koskevat-erityismaaraykset>.

Lisää nuoria tarvitaan maatalousyrittäjiksi – uusi tutkimus antaa kuusi suositusta. 2023. Pellervon taloustutkimuksen artikkeli STT:n sivuilla 11.10.2023. Viitattu 9.1.2024. <https://www.sttinfo.fi/tiedote/70037209/lisaa-nuoria-tarvitaan-maatalousyrittajiksi-uusi-tutkimus-antaa-kuusi-suositusta?publisherId=69819107&lang=fi>.

Lomituspalveluiden järjestämistavat. 2022. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen verkkosivut. Sivustoa päivitetty 28.12.2022. Viitattu 4.2.2024. <https://www.mela.fi/maatalousyrittajat/maatalouslomitus/lomituspalvelujen-jarjestamistavat/>.

Lomituspalveluita käyttäneiden maatilojen päätuotantosuunta. 2023. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen lomitustilastot. Viitattu 21.4.2024. <https://tilastot.mela.fi/aikasarjat?id=22>.

Lomituspalvelut 50 vuotta. 2024. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen verkkosivut. Sivustoa päivitetty 8.5.2024. Viitattu 9.5.2024. <https://www.mela.fi/maatalousyrittajat/maatalouslomitus/lomituspalvelut-50-vuotta/>.

Maatalousalan perustutkinto. N.d. Perustietoa koulutuksesta Opintopolku -sivustolla. Viitattu 19.2.2024. <https://opintopolku.fi/konfo/fi/koulutus/1.2.246.562.13.00000000000000000032>.

Maatalous- ja puutarhayritysten lukumäärä muuttujina Vuosi, ELY-keskus ja Tuotantosuunta. 2023. Luonnonvarakeskuksen Tilastotietokanta. Valitut muuttujat: 2010–2022, koko maa, lypsykarjatalous, naudanhoidon tuotanto, muu nautakarjatalous, sikatalous, siipikarjatalous ja muu laidunkarja. Viitattu 17.3.2024. https://statdb.luke.fi/PxWeb/pxweb/fi/LUKE/LUKE__02%20Maatalous__02%20Rakenne__02%20Maatalous-%20ja%20puutarhayritysten%20rakenne/03_Maatalous_ja_puutarhayrit_lkm_tuotantos_ELY.px/.

Maatalouslomittaja. 2020. Työmarkkinatorin julkaisu verkkosivuilla 8.1.2020. Viitattu 4.2.2024. <https://tyomarkkinatori.fi/ammait/maatalouslomittaja>.

Maatalouslomittaja. 2024. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen verkkosivut. Sivustoa päivitetty 2.4.2024. Viitattu 14.5.2024. <https://www.mela.fi/maatalousyrittajat/maatalouslomitus/paikallisyksikko-ja-lomittaja/loistolomittaja/>.

Maatalouslomittajien määrät. 2023. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen Aikasarjan lomitustilastot. Viitattu 8.5.2024. <https://tilastot.mela.fi/aikasarjat?id=23>.

Maatalousyrittäjien lomituspalvelulaki 1231/1996. Annettu 20.12.1996. Viim. muutos 1.8.2022. Viitattu 9.1.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961231>.

Maatalousyrittäjän eläkelaki 1280/2006. Annettu 22.12.2006. Viim. muutos 31.12.2023. Viitattu 14.5.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20061280#mvs>.

Maatalousyrittäjän lomituspalvelut. 2024. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen verkkosivut. Sivustoa päivitetty 4.3.2024. Viitattu 14.5.2024. <https://www.mela.fi/maatalousyrittajat/maatalouslomitus/>.

Maksullinen lomitus. 2020. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen verkkosivut. Sivustoa päivitetty 8.6.2020. Viitattu 14.5.2024. <https://www.mela.fi/maatalousyrittajat/maatalouslomitus/maksullinen-lomitus/>.

Mikä Mela on? 2024. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen verkkosivut. Sivustoa päivitetty 21.3.2024. Viitattu 14.5.2024. <https://www.mela.fi/tietoa-melasta/mika-mela-on/>.

Montonen, K. & Pippuri, M. Maatalousyrittäjät Pertunmaalta. Sähköpostiviesti 11.4.2024. Vastaanottaja E. Lahti.

Opiskelijalle. 2024. Tietoa oppisopimuskoulutuksesta Oppisopimus.net -sivustolla. Viitattu 20.2.2024. <https://oppisopimus.net/opiskelijalle>.

Oppisopimusjärjestäjät. 2024. Tietoa oppisopimuskoulutuksesta Oppisopimus.net -sivustolla. Viitattu 20.2.2024. <https://oppisopimus.net/oppisopimusjarjestajat>.

Paikallisyksikkö päättää, lomittaja tekee työt. 2024. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen verkkosivut. Sivustoa päivitetty 5.4.2024. Viitattu 5.5.2024. <https://www.mela.fi/maatalousyrittajat/maatalouslomitus/paikallisyksikko-ja-lomittaja/>.

Paikallisyksiköiden yhteystiedot. 2024. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen verkkosivut. Sivustoa päivitetty 5.4.2024. Viitattu 5.5.2024. <https://www.mela.fi/maatalousyrittajat/maatalouslomitus/paikallisyksikko-ja-lomittaja/paikallisyksikoiden-yhteystiedot/>.

Paikallisyksikön järjestämä lomitus. 2020. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen verkkosivut. Sivustoa päivitetty 8.6.2020. Viitattu 7.5.2024. <https://www.mela.fi/maatalousyrittajat/maatalouslomitus/lomituspalvelujen-jarjestamistavat/paikallisyksikon-jarjestama-lomitus/>.

Palkkausjärjestelmä. 2022. KVTES 2022-2025. Kunta-alan yleinen virka- ja työehtosopimus. Viitattu 9.5.2024. <https://www.kt.fi/sopimukset/kvtes/2022/luku-2-palkkaus/palkkausjarjestelma>.

Pulkkinen, M. 2021. ”Nuoria kaivataan maatalouslomitukseen”. Jyty-verkkolehti 16.12.2021. Viitattu 21.12.2023. <https://jyty-lehti.fi/tyoelama/ammattit/nuoria-kaivataan-maatalouslomitukseen/>.

Sijaisapulomitus. 2020. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen verkkosivut. Sivustoa päivitetty 28.12.2020. Viitattu 14.5.2024. <https://www.mela.fi/maatalousyrittajat/maatalouslomitus/sijaisapulomitus/>.

Toppavbytare. 2023. Artikkelit Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen verkkosivuilla. Sivustoa päivitetty 28.12.2023. Viitattu 7.5.2024. <https://www.mela.fi/sv/lantbruksforetagare/avbytar-service-for-lantbruksforetagare/den-lokala-enheten-och-avbytare/toppavbytare/>.

Tuotantoeläimet. 2024. Ruokaviraston verkkosivut. Sivustoa päivitetty 22.3.2024. Viitattu 14.5.2024. <https://www.ruokavirasto.fi/elaimet/elainten-hyvinvointi/elainsuojelu-pitopaikoissa/tuotantoelaimet/>.

Vallivaara, A., Puustinen, R., Fyrqvist, J., Salonen, J., Nybondas, K., Eskola, E., Walldén, M., Mäitälä, J., Savolainen, J., Ojanperä K. & Sarmala, P. 2024. Maatalouslomittajan työturvallisuus ja työhyvinvointi. Työturvallisuuskeskuksen ja Kuntien ja hyvinvointialueiden toimialaryhmän sähköinen julkaisu. Viitattu 15.3.2024. <https://ttk.fi/julkaisu/maatalouslomittajan-tyoturvallisuus-ja-tyohyvinvointi/>.

Viikon kysymys: Mitä tarkoittaa työvoimapula? 2017. Artikkel Elinkeinoelämän keskusliiton verkkosivuilla 8.11.2017. Viitattu 14.5.2024. <https://ek.fi/ajankohtaista/blogit/viikon-kysymys-mita-tarkoittaa-tyovoimapula/>.

Vuosilomalomitus. 2020. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen verkkosivut. Sivustoa päivitetty 30.12.2020. Viitattu 14.5.2024. <https://www.mela.fi/maatalousyrittajat/maatalouslomitus/vuosilomalomitus/>.

YEL- tai MYEL-vakuutetun yrittäjän vakuutustietojen ilmoittaminen. 2024. Tulorekisterin verkkosivut. Sivustoa päivitetty 30.1.2024. Viitattu 14.5.2024. <https://www.vero.fi/tulorekisteri/yritykset-ja-organisaatiot/suorituksen-maksajat/palkkatiedot/vakuuttamisen-tiedot/yel-tai-myel-vakuutettu-yritt%C3%A4j%C3%A4/>.

Liitteet

Liite 1. Käsikirjoitus lomittajan videosta

Videon alussa on kuva, jossa on lomittaja Sanni ja lehmä päitset päässä. Kuvan vieressä lukee ”Am-mattina maatalouslomittaja” sekä videon käsikirjoittaja, kuvaaja, äänittäjä ja editoija Sanni Koljo-nen, 2024 ja CC BY-ND-logo. Kuvan alapuolella on Etelä-Suomen lomituspalveluiden logo sekä Pien-ten kuntien akatemia -teksti, jonka alla lukee Hartola, Joutsa, Pertunmaa ja Sysmä sekä niiden alapuolella Euroopan Unionin osarahoittama -tunnus.

Kuva 1: Lomittaja ottaa lypsimit pois pesurista.

Ääni: Moi, oon Sanni, nuori lomittaja.

Kuva 2: Lomittaja käynnistää lypsy -tapahtuman lypsykoneen ohjauspaneelista.

Ääni: Mun mielestä lomittajan arki on mielenkiintoista, eikä yhtään yksitoikkoista tai tylsää.

Kuva 3: Lomittaja pyyhkii lehmän utareta lähikuvassa. Lehmällä on utareliivit.

Ääni: Jokainen päivä ja viikko on erilainen, mutta kuitenkin rutiininomainen.

Kuva 4: Lehmät makaavat parressa tyytyväisinä.

Ääni: Tässä työssä pääsee tutustumaan uusiin ihmisiin ja eläimiin ja näkemään monenlaisia nave-toita ja tiloja.

Kuva 5: Lomittaja pyyhkii toisen lehmän utareta, ottaa alkusuihkeet alkusuihkeastiaan ja kiinnittää lypsimit.

Ääni: Työ on opettavaista. Pääsee näkemään monenlaisia tapahtumia, joskus ei ole mitään ihmeel-listä ja kaikki sujuu kuin oppikirjasta. Mun mielestä työn paras puoli on eläimet, ja että saa olla oi-keasti avuksi ja tietää työnsä tärkeyden.

Kuva 6 ja 7: Lomittaja huuhtelee lypsimit vedellä ja tyhjentää maidonkokoajan.

Ääni: Työmatkat on nykyään aika pitkiä ja pitäähän ne ajaakin kaksi kertaa päivässä. Mutta mua ei haittaa, kun autossa on hyvät valot ja musiikki soi.

Kuva 8 ja 9: Lomittaja kääntää lypsykoneen ohjauspaneelin STOP-asentoon ja tyhjentää lopun mai-don ämpäriin.

Ääni: Kyllä mä suosittelen tätä alaa kaikille, ketä kiinnostaa eläinten hoitaminen ja maatalous.

Kuva 10: Lopuksi on kuvattuna maidonkokoaja ja lypsy-yksiköt.

Liite 2. Sinustako maatalouslomittaja?

SINUSTAKO MAATALOUSLOMITTAJA?

Maatalouslomittajat
tekevät tärkeää
työtä, koska he
mahdollistavat
meille vapaapäivien
vieton [1].

Maatalouslomittaja hoitaa
yrittäjän loman tai
sairausloman aikana
välttämättömät päivittäiset
kotieläinten hoitotyöt [2; 4].

Tämän perheen tilalla on
robottipihatto, jossa on
lypsylehmiä.

Lomittajan työ

- Vastuullista
- Vaaditaan kykyä työskennellä itsenäisesti
- Eläinten hyvinvoinnin huomioiminen on yksi lomittajan tärkeimmistä tehtävistä
- Lomittajan täytyy osata lukea eläimiä ja niiden terveydentilaa [4]

- Työpäivä on usein kaksiosainen [3]
- Lomittajalle maksetaan korvausta yhdestä edestakaisesta työmatkasta [11]

- Ei sovellu rehu- tai eläinpölyallergiselle [4]

Mitä hyvältä lomittajalta vaaditaan?

Tärkeintä on hyvä asenne! Lomittajalla tulisi olla rohkeutta opetella teknisten koneiden ja laitteiden käyttöä. [1]

Tilan työtapojen kunnioittaminen on tärkeää. Olisi hyvä osata antaa ja vastaanottaa rakentavaa palautetta. [1]

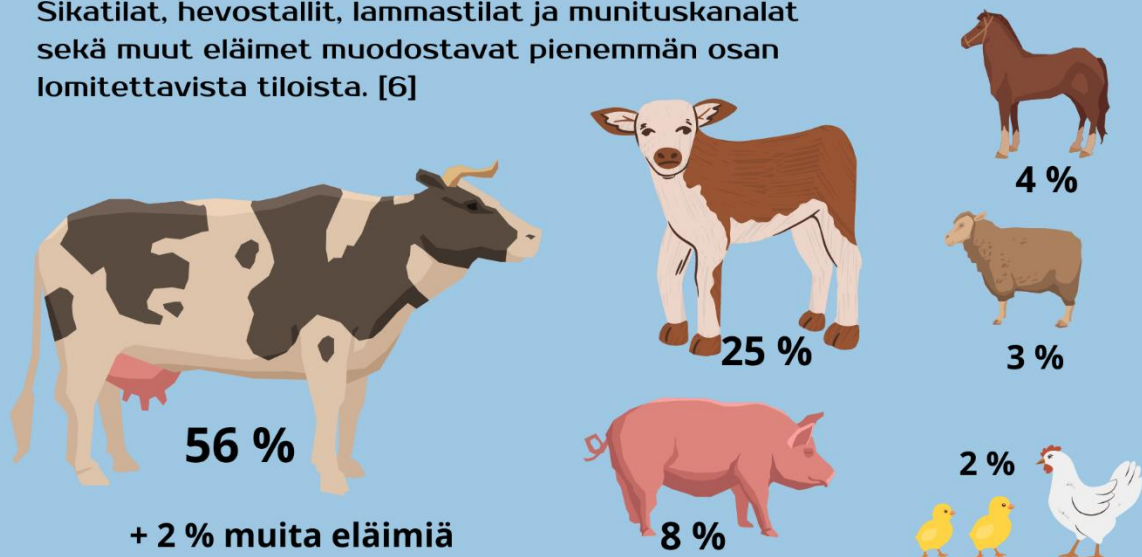
Lisäksi lomittajalta vaaditaan ymmärrystä elintarvikkeiden tuottamisen vaatimuksista [1].

Hyvä lomittaja on myös huolellinen, luotettava, oma-aloitteinen ja muuntautumiskykyinen [1; 5].

Työympäristö

Lomituspalveluita käyttävistä tiloista yli puolet on lypsykarjatiloja ja neljännes lihakarjatiloja. Lomittajat työskentelevät suurimmaksi osaksi nautatiloilla. Sikatilat, hevostallit, lammastilat ja munituskanalat sekä muut eläimet muodostavat pienemmän osan lomitettavista tiloista. [6]

Ammattina lomittaja

Käsikirjoitus,
kuvaus, äänitys
ja editointi:
Sanni Koljonen
2024

 PIENTEN KUNTIEN AKATEMIA
HARTOLA JOUTSA PERTUNMAA SYSMÄ

Tästä pääset
kurkistamaan
nuoren lomittajan
ajatuksia työstään:

<https://www.youtube.com/watch?v=vkCpicj2hiY&t=2s>

Koulutus

Suomessa on lähes 30 oppilaitosta, joissa voi opiskella maatalouslomittajaksi. Tutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä eli noin 3 vuotta. [7; 8]

Lomittajaksi voi opiskella myös oppisopimuksella, joka tehdään ammatillisen oppilaitoksen ja työnantajan kanssa. Koulutuksen aikana tehdystä työstä maksetaan palkkaa. Työn lisäksi koulutukseen kuuluu lähiopetusta oppilaitoksessa. (9; 10]

Ammattitutkinnon suorittaneella lomittajalla on hyvät työllisyysnäköymät, koska lomittajista on pulaa [4].

Lisätietoja: Opintopolku.fi
Maatalousalan perustutkinto

Sinustako maatalouslomittaja? on tehty osana opinnäytetyötä
Jyväskylän ammattikorkeakoulussa.

Maaseutuelinkeinojen tutkinto-ohjelma, agrologi (AMK)
Elina Lahti
Toukokuu 2024

Lähteet

- [1] Montonen, K. & Pippuri, M. Maatalousyrittäjät Pertunmaalta. Sähköpostiviesti 11.4.2024. Vastaanottaja E. Lahti.
- [2] Maatalousyrittäjien lomituspäätös 1231/1996. Annettu 20.12.1996. Viim. muutos 1.8.2022. Viitattu 9.1.2024. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19961231>.
- [3] Blomqvist, T. 2024. Lomituspäätösjohdanto. Etelä-Suomen lomituspäätös. Haastattelu 3.4.2024.
- [4] Maatalouslomittaja. 2020. Työmarkkinatori. Viitattu 4.2.2024. <https://työmarkkinatori.fi/amatit/maatalouslomittaja>.
- [5] Maatalouslomittaja. 2024. Artikkelit Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen verkkosivuilla 5.4.2024. Viitattu 21.4.2024. <https://www.mela.fi/maatalousyrittajat/maatalouslomitus/loistolomittaja/>.
- [6] Lomituspäätöksiä käyttävien maatalojen päätuotantosuunta. 2023. Maatalousyrittäjien eläkelaitoksen lomitustilastot. Viitattu 21.4.2024. <https://tilastot.mela.fi/aikasarjat?id=22>.
- [7] Ammatillinen koulutus. N.d. Tietoa ammatillisesta koulutuksesta Opintopolku -verkkosivuilla. Viitattu 30.4.2024. <https://opintopolku.fi/konfo/fi/sivu/amatillinen-koulutus>.
- [8] Maatalousalan perustutkinto. N.d. Perustietoa koulutuksesta Opintopolku -sivustolla. Viitattu 19.2.2024. <https://opintopolku.fi/konfo/fi/koulutus/1.2.246.562.13.00000000000000000032>.
- [9] Opiskelijalle. 2024. Tietoa oppisopimuskoulutuksesta Oppisopimus.net -sivustolla. Viitattu 20.2.2024. <https://oppisopimus.net/opiskelijalle>.
- [10] Oppisopimusjärjestäjät. 2024. Tietoa oppisopimuskoulutuksesta Oppisopimus.net -sivustolla. Viitattu 20.2.2024. <https://oppisopimus.net/oppisopimusjarjestajat>.
- [11] Liite 13 Maatalouslomittajia koskevat erityismääräykset 2022. 2022. KVTES 2022-2025. Kunta-alan yleinen virka- ja työehtosopimus 5.1.2022. Viitattu 17.3.2024. <https://www.kt.fi/sopimukset/kvtes/2022/liite-13-maatalouslomittajia-koskevat-erityismaaraykset>.